

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 45. årgang Nr. 3/2011

SLÅ RING
OM
ØSTMARKA

*Til ungdommen
Hoems tale 7. juni
Verneområder
Ketil Bjørnstad*

Til ungdommen

Av Johan Ellingsen

Sommeren 1936 brøt den spanske borgerkrigen ut og Nordahl Grieg skrev sitt berømte dikt «Til Ungdommen» eller «Kriingsatt av fiender» som den ofte benevnes etter første linjen i diktet. Sommeren 2011 vil bli husket for den grufulle terrorhandlingen som lamslø hele Norge, ja en hel verden midt i ferien. Det har tatt tid og krefter å tvinge tankene tilbake til de daglige gjøremål og la det synke inn i oss at dette er en hendelse som Norge som nasjon må leve med i årtier framover.

Nordahl Griegs flotte dikt ble både sunget og trukket fram igjen av flere talere under minnehøytidlighetene og trøstet oss med sin visjonære tro på menneskets verd i en ond verden. For mange av våre Østmarkaverner har diktet en særlig appell da det har vært sunget så å si hvert år ved minnehøytidligheten den 7. juni på Sarabråten. Et gjennomgangstema i alle de årene jeg har overvært minnestunden har vært kampen mot vold, terror og krig. Etter denne sommeren fikk vi en ekstra påminnelse om hvor viktig Nordahl Griegs budskap er.

*Her er ditt vern mot vold,
her er ditt sverd:
troen på livet vårt,
menneskets verd.*

*For all vår fremtids skyld,
søk det og dyrk det,
dø om du må - men:
øk det og styrk det!*

Jeg er ganske sikker på at våre framtidige talere på 7. juni-arrangementer heretter vil omtale terrorhandlingen den 22. juli og ytterligere understreke viktigheten av å stå sammen mot krig og vold. Dessverre har vår årlige minnehøytidlighet fått en høyst beklagelig aktualitet som ytterligere understreker hvor viktig bautaen på Sarabråten er.

Under årets arrangement uttalte jeg at «den som glemmer historien, må leve den opp igjen». En hel nasjon og i særdeleshet ungdommen har i sommer opplevd en historie som vil prege dem resten av livet. Selv om vi kan være stolte av hvordan våre politikere og øvrigheten for øvrig, i Nelson Mandelas ånd, taklet den grusomme hendelsen, tenker jeg som en godt voksen mann at dette hadde jeg håpet jeg ikke skulle oppleve. Alle som gikk ut av tiden før den 22. juli 2011 kl 15.26 gikk i graven med et vakkert bilde av landet vårt. Vi som er igjen må jobbe enda hardere for menneskets ukrenkelige verd. I respekt for de døde skal vi øke det og styrke det.

Da Edvard Hoems utmerkede tale på årets minnestund på Sarabråthen viste seg å være mer tidsaktuell enn noen kunne tenke seg, har vi fått hans tillatelse til å gjengi talen hans her i bladet.

I respekt for de 77 som mistet livet den 22. juli 2011 og alle andre som er berørt gjengir vi også hele Nordahl Griegs dikt Til Ungdommen.

Lederen har ordet:

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdóttir 95 99 23 49
E-post: helga@ostmarkasvenner.no
Redaksjonskomité: Ane Haugland og Cathrine Søberg

Forsidebilde: Den gamle plassen Dølerud mellom Spinneråsen og Dølerudåsen. Foto: Sverre M. Fjelstad
Grafisk design, repro og trykking: 07 Gruppen AS, Oslo
Opplag: 4 200
Frist for stoff til neste nr. er 1. november 2011

Til Ungdommen

Nordahl Grieg (1936)

Kringsatt av fiender,
gå inn i din tid!
Under en blodig storm -
vi deg til strid!

Kanskje du spør i angst,
udekket, åpen:
hva skal jeg kjempe med
hva er mitt våpen?

Her er ditt vern mot vold,
her er ditt sverd:
troen på livet vårt,
menneskets verd.

For all vår fremtids skyld,
søk det og dyrk det,
dø om du må - men:
øk det og styrk det!

Stilt går granatenes
glidende bånd
Stans deres drift mot død
stans dem med ånd!

Krig er forakt for liv.
Fred er å skape.
Kast dine krefter inn:
døden skal tape!

Elsk og berik med drøm
alt stort som var!
Gå mot det ukjente
fravrist det svar.

Ubygde kraftverker,
ukjente stjerner.
Skap dem, med skånet livs
dristige hjerner!

Edelt er mennesket,
jorden er rik!
Finnes her nød og sult
skyldes det svik.

Knus det! I livets navn
skal urett falle.
Solskinn og brød og ånd
eies av alle.

Da synker våpnene
maktesløs ned!
Skaper vi menneskeverd
skaper vi fred.

Den som med høyre arm
bærer en byrde,
dyr og umistelig,
kan ikke myrde.

Dette er løftet vårt
fra bror til bror:
vi vil bli gode mot
menneskenes jord.

Vi vil ta vare på
skjønnheten, varmen
som om vi bar et barn
varsomt på armen!

Styret i Østmarkas Venner 2011–2012

Leder: Johan Ellingsen 90 92 15 68

Nestleder: Helga Gunnarsdottir 95 99 23 49

Sigmund Hågvar 90 71 45 10

Nina H. Skramstad 40 84 07 65

Solveig Dalene 90 12 99 85

Varamedlemmer: Ane Haugland 97 59 80 05

Arne Kvalheim 90 03 33 40

Inger Tangen 41 25 66 47

Arild Rambøl 90 07 81 09

Sekretær og medlemsarkiv: Monica Hoel 97 64 05 84 Regnskap: Kristin Ohnstad 93 40 66 71

E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Tale ved minnesteinen over Milorgfolk på Sarabråten i Østmarka 7. juni 2011

Av Edvard Hoem

Vinteren 1944-45 gjennomførte tropp 13132 og andre milorgfolk ei rekke med aksjonar mot tyske anlegg i Oslo. Frå 1942 hadde milorg-jeegerane teikna framifrå skisser av tyske anlegg med tanke på sabotasjehandlingar. Frå august 1944 vart bensinlager, jernbanevogner og andre lager, saman med bedrifter for produksjon av krigsmateriell sprengt. Milorgtropp 13132 utførte sin siste aksjon 12. februar 1945. Men da slo også Gestapo til, skaut, tok til fange og torturerte fangane. Områdesjef Terje R. Diesen skreiv: *Døgnet fra den 13. til den 14. februar ble det svarteste i områdets historie. Troppen ble fryktelig rasert. Under opprullingen som fulgte, ble 14 mann tatt.* Vidare skriv Diesen: *Det var et sjokk å åpne avisene om morgenen den 23. april 1945 og lese at syv av våre jegere var blitt henrettet.*

Dette skjedde etter grufull tortur, og ved ein av dei siste standrettane som SS gjennomførte under krigen i Norge. I tillegg til dei som vart avretta av Gestapo, var to falne i kamp ved forsøk på arrestasjon. Derfor er det ni namn på denne minnebautaen.

Dei som kjende desse ungdommane er i dag gamle kvinner og menn, om dei ikkje da for lengst er døde. Vi som står her no høyrer ei anna tid til. Vi lever ikkje i tyranniet, føler ikkje at verdiane våre blir trakka på eller at sivilisasjonen er i fare. Vår tid er vendt mot augneblinken og har kort minne. Helten som ofrar seg for ei større sak har mist sin opphøge plass. I møtet med tri-

vialiteten i vår kvar dag kjem dei store orda til kort, og heltemot får lett noko svulstig over seg, og somme vil til og med helteglorien framhevar den sterke framfor den svake.

Men dei heltane vi minnest her, var ikkje teikneserieheltar, dei var menneske, ufullkomne menneske som oss. Mange av dei var friluftsfolk og idrettsfolk. Somme var dristige, i visse tilfelle kanskje også dumdristige. Dei var ikkje berre rettlinja og karakterfaste, ikkje berre sjølvsikre og pågåande. Dei var engstelege og usikre og like avgrunnsredde som vi er, ansikt til ansikt med døden.

Derfor er ikkje heltemotet eit sett med stilsikre karaktereigenskapar, ikkje nervar av stål og vilje av jern, ikkje blind kampmoral. Heltemot er eit perspektiv på menneskets vilkår som plasserer den enkelte i ein større livssamanheng. Heltemodig er den som er i stand til å trasse den normale menneskelege trongen til å bøye unna og resignere, rett og slett fordi livet forlanger noko anna. Vi må innsjå det fundamentalt særeigne som kampen mot fascismen innebar. Det var ein krig for sivilisasjonens verdiar, for retten til politisk organisering, retten til det frie ord og den frie tanken, retten til å opponere, retten til å samlast fritt. Det var ein krig på liv og død mot raseteoriar som plasserte folkegrupper og nasjonar i ein rangorden. Det var nettopp ein krig mot dei som glorifiserte overmakta og forakta det svake og ufullkomne som menneskelivet er så fullt av.

Også i Norge var det dei som lét seg fascinere av fascismens idear. Men blant jamne kvinner og menn fekk nazismens ideologi aldri noka tilslutning her i landet. Ideane om at menneske er født like og at like vilkår er ein viktig samfunnsverdi stod for sterkt. Det streid imot både intellekt og instinkt at ein skulle innordne seg under Hitlers idear om det tredje riket, og at ein totaliær ideologi skulle forkynnar frå kateter og preikesolar. Prestar og lærarar opponerte og vart fjerna frå stillingane, deporterte og fengsla, studentar vart sende til Tyskland, fagforeningsfolk vart skotne. Og så var det dei som berre eit år etter krigsutbrotet tok til å førebu sabotasjen av den tyske krigsmaskinen og den væpna motstanden som ein dag skulle gjera Norge fritt.

Den andre verdskrigen vil for alle tider stå fram som noko særskilt, for da stod kampen mot den aller verste pest som har heim-søkt menneske: Fascismen eller nasjonalso-sialismen var ei særleg vondskapsfull form for ideologi. Den kombinerte middelalder-ske fordommar med hypermoderne krigs-kunst og nådelaus statsterrorisme mot alt som kom i veggen for den. Teoriane om den overlegne germanske rasen førte til folke-mord, massedrap og ein råskap i krigshand-lingane som ein tidlegare neppe hadde sett maken til. Korleis var det mogleg at unge menneske i alle land, som desse unge men-neske i milorgtropp 13132 kunne forstå at dette var ein fiende som ein måtte vera vil-lig til å gi livet for å nedkjempe, når den aldri hadde vist seg i ei slik form?

*Edvard Hoem taler på Sarabråten.
Foto: Knut Sørbye.*

Dei heltemodige, det var ikkje dei fullkomne, men dei som fann det uuthaldeleg å gå i passivitet. Dei heltemotige var dei som trudde på det umoglege, og som stolte på medmenneske som ville slåst saman med dei. Vi minnest ikkje for deira del, men for vår eigen del og for våre barn si skuld.

Dei viste at det var sant det som vi håpar og trur i våre beste stunder: Når sivilisasjonen er trua, når alle dei verdiar vi held som heilage blir utfordra, når all sann humanisme står for fall, vil det stå fram menneske som ser lenger enn til sitt eige vesle liv. Det er dei som instinktivt kjenner at med denne uretten og vondskapen kan ikkje men-

neskeslekta halde fram. Det er dei som får stort mot når faren er på det største, dei som blir oppfinnsame når situasjonen er som verst, dei som legg lange planar og handlar omtenkamt og med tålmod, dei som identifiserer fiendens styrke og veikskap. Det er dei som tenker gjennom korleis dei kan beskytte sine liv og beskytte andre sivile liv når dei går til aksjon for å øydelegge fiendens våpen og kommandolinjer. Det er ikkje dei eventyrlystne som kan handle slik, det er heller ikkje dei som er trøytte av livet. Det er dei som elsker livet for alt livet er verd, men gjenkjenner sitt eige liv opp mot ein større samanheng og ser at dei står i den

Johan Ellingsen og Edvard Hoem ærer bautaen.
Foto: Knut Sørbye.

lange rekka av menneske og generasjonar som har drøymt og lengta etter fridom og som veit at utan fridom og rettferd blir livet i lengda ikkje til å halde ut.

Eg kjenner ikkje detaljane i livshistoriene til dei som døde for vår fridom denne mørke februar månaden, men eg veit at dei var av same slag som oss. Mange hadde nær tilknytning til dette området, dei kjende stiane og knausane og fiskevatna, på den måten som Nordahl Grieg skriv om det i sitt *Godt år for Norge*:

Kanskje det er vår barndom
som sier hvor vi skal gå –
gaten og skogen og tunet
der vi har lekt som små.
Hvor meget de fremmede kartla
tegnet de aldri inn
det landet som vi fikk rett til
kjøpt med et barnesinn.

Når vi ærar dei falne, ærar vi det vi ventar og trur skal vera det beste i oss sjølv, det som strekker seg utover eigeninnteressa og den private lykken. Vi går inn i eit menneskeleg, felles håp om at vi skal greie å redde sivilisasjonen og framtida frå barbariet, menneske frå ufridom og frykt, at den eine generasjonen kan legge noko til, ja at vi kanskje ikkje

står ved slutten av menneskehistoria, men at vi er i dens barndom og at verda framleis er ung, slik Wergeland uttrykte det. Vi har sett alle nederlaga, men sanninga i den desillusjonens tid som er vår eiga, er at aldri har så mange menneske levd i fridom som no. Dagleg er vi vitne til at det afrikanske kontinentet frigjer seg. Det vil koma nederlag og tilbakeslag, men retninga på det som skjer over ein lang periode er eintydig. Felles truslar mot miljø og natur tvingar menneska til å samarbeide, tvingar oss til å innsjå at alle som bur på denne kloten har ei felles framtid. Historia er ikkje slutt. Framtida er enno full av uprøvde utveggar.

Vi ærar dei falne fordi vi vil ære det beste i mennesket, som blir vist når ein vågar livet for andres fridom. Større kan ikkje triumfen for det menneskelege bli. Vi ærar heltane som har fått namnet sitt på minnesteinen her på Sarabråten fordi lufta omkring oss og sommaren rundt oss er ein stad der vi kan puste fritt fordi dei tok konsekvensen av det største menneskelege ansvar, innså risikoen, men likevel sette livet inn.

Gloria victis! Ære dei falne.

Deretter las Edvard Hoem namna på alle som står på minnesteinen.

Oslo kommune gir 80.000 til ØV

Oslo kommune ved Friluftsetaten har innvilget vår søknad om støtte. Beløpet er det samme som vi søkte om og fordeler seg slik: 50.000 er støtte til vårt medlemsblad Nytt fra Østmarka og 30.000 er støtte til 7. juni arrangementet ved bautaen på Sarabråten og ståttetreffet på Bøvelstad. Vi er svært glade for denne håndrekningen til vårt viktige arbeid med å bevare Østmarkas natur og kulturhistoriske skatter.

73 SPREKE deltagere på STRÅLENDE VÅRTUR i Lutvann-området

Av Helga Gunnarsdóttir

Lørdag 7. mai opprant med blå himmel og strålende sol som starten på den beste skolestil. Hele 73 glade vandrere og mange fribente lot seg friste til å oppleve nordre del av Østmarka i all sin vårlige skjønnhet, og de ble ikke skuffet. Den lyse grønnfargen slo i mot fra trær og blåbærlyng. Bakken var dekket av hvitveis og blåveis på gamle blåskjellbanker (under den marine grense) og enkelte steder blomstret tysbasten på bar gren. Østmarka våknet til liv på det gamle grunnfjellet fra jor-

dens urtid. Det er surt og næringsfattig, men her trives furuskogen.

«Dette er min tur som jeg har gått mange, mange ganger siden jeg flyttet hit opp i 1970» sa dagens guide Steinar Saghaug ved starten av turen. Turen foregikk i et typisk Østmarka-terreng med langsgående høydedrag og nord-syd-gående sprekkedaler med krevende opp- og nedstigninger i øst-vest retning. I løpet av de fem timene turen tok med 13 stopp med orienteringer og rastepauser,

Første rast ved Grønlihytta.
Foto: Knut Sørbye.

Johan og Steinar ved Lutvann.
Foto: Knut Sørbye.

gikk vi rundt hele Lutvann, til begge Puttjerna og Kroktjern. Det ble formidlet mye kulturhistorie og fortalt om artige hendelser fra området.

Miljøskandalen i forbindelse med byggingen av Romeriksporten ble naturlig nok et gjennomgangstema på turen. *«Det har heldigvis ikke rent for mye vann ut av Lutvann – Østmarkas dronning – etter at vi tvang utbyggeren til å tette lekkasjene»* sa Steinar Saghaug, *«men husk at høsten 1997 lakk det 2,8 mill. liter vann hvert døgn ned i tunnelen bare fra Lutvann»*

Etter en rast ved Grønlihytta, som er et turmål hvor barn og unge kan lære om skog og friluftsliv, gikk turen opp i

Puttdalen. Den lange rekken av turdeltagere passerte rett over tunnelen—130 meter under. Møtet med Nordre Puttjern hvor *«Romeriksporten punkterte Østmarka for 14 år siden»* som Saghaug sa, var et «spesielt» høydepunkt på turen. Det er nå vann igjen i tjernet som holdes kunstig i live ved hjelp av en pumpe i tunnelen, hvis grunnvannet synker på et for lavt nivå.

Høydepunktet på turen i bokstavelig forstand var nok den fantastiske utsikten på vestsiden av Lutvann. Et skikkelig «magesug» Alle turdeltagerne kom seg vel tilbake på turveien ved Lutvannleiren, litt slitne i beina og varme i toppen, men mange nye Østmarka-opplevelser rikere.

Forslag til VERNEOMRÅDER GJENNOM det første NÅLØYET

Av Helga Gunnarsdóttir

Som orientert om på årsmøtet og i siste *Nytt fra Østmarka* har Fylkesmannen i Oslo og Akershus satt i gang arbeid med vern av fri-luftsområder etter § 11 i markaloven. Østmarkas Venner sendte inn forslag til fire områder, og totalt kom det inn forslag om 174 områder. Fylkesmannen har vurdert de områdene som er foreslått og valgt ut 32 områder som til sammen dekker 45 000 dekar.

Jubelen sto i taket da vi skjønnte at to av våre områder var tatt med og til og med utvidet! Det gjelder området Hauktjern-Kroktjern-Puttdalen som Fylkesmannen har utvidet til også å omfatte Sarabråten og nordre del av Nøkle vann. Også området Sølvdobla-

Dølerud.
Foto: Cathrine Søberg.

Dølerud-Spinneren er valgt ut og utvidet med Svartdalen. Det betyr at vi har fått stort gjennomslag når halvparten av våre forslag er tatt med mot under 20 prosent for alle verneforslagene.

Områdene er valgt ut med bakgrunn i blant annet urørthet og andel gammelskog. I tillegg er det tatt hensyn til variasjon, og at områdene er lett tilgjengelige og mer fjerntliggende. Disse 32 områdene er kartlagt i løpet av sommeren. Inkludert i kartleggingen er også kartlegging av naturverdier med tanke på eventuelt vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Når rapporten er ferdig i januar 2012 vil det vise seg om Østmarka klarer å komme gjennom **det andre nåløyet** og få to nye verneområder etter markaloven. Vi ønsker å engasjere våre medlemmer i dette viktige vernearbeidet og inviterer derfor til høstmøte – med tema:

Nye verneområder i Østmarka.

Hauktjernkløftene.
Foto: Steinar Saghaug.

Høstmøte

Østmarkas Venner ønsker
å engasjere medlemmene i de verneprosessene om nå pågår.
Vi inviterer derfor til høstmøte med tema:

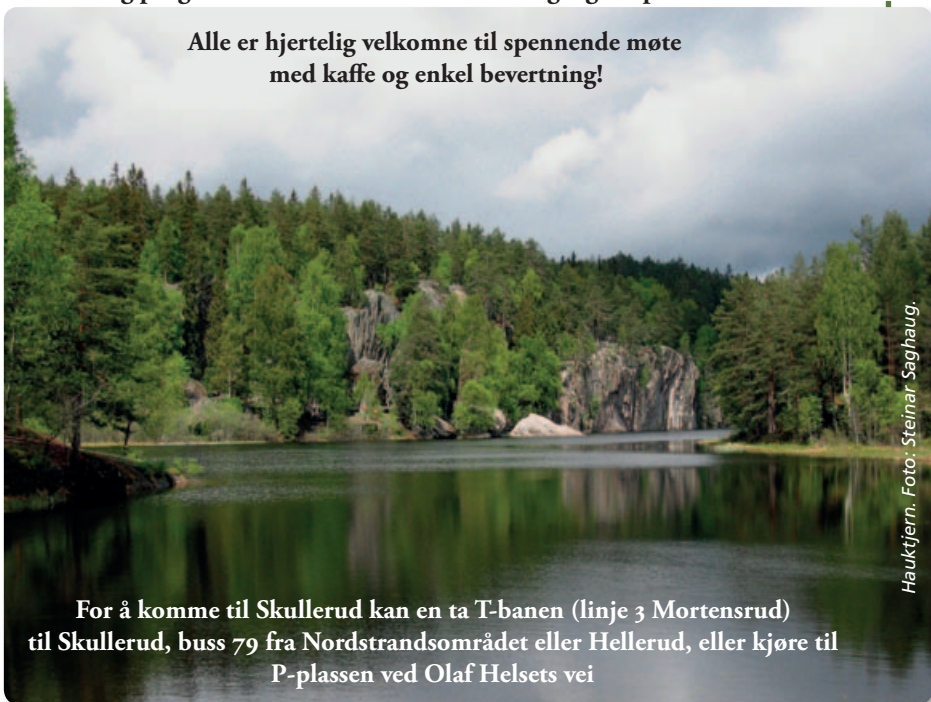
NYE VERNEOMRÅDER I ØSTMARKA

Skullerudstua 17. november kl. 19.00

Programmet er ikke helt fastlagt ennå
men vi vil få en lysbildepresentasjon av de to verneområdene
som er med i den videre utredningen (se artikkel på motsatt side).

Christian Hillmann fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus
vil orientere om prosessen, utvelgelsen og veien videre.
Endelig program for møtet vil bli annonsert og lagt ut på våre nettsider.

Alle er hjertelig velkomne til spennende møte
med kaffe og enkel bevertning!

Hauktjern. Foto: Steinar Saghaug.

For å komme til Skullerud kan en ta T-banen (linje 3 Mortensrud)
til Skullerud, buss 79 fra Nordstrandsområdet eller Hellerud, eller kjøre til
P-plassen ved Olaf Helsets vei

Høsttur til Vardåsen i Enebakk 1. oktober

*Tykke grønne mosetepper nord i Vardåsen.
Foto: Lise Henriksen.*

Frammøte på Herredshuset i Enebakk (Kirkebygda)
kl. 10:00 lørdag 1. oktober 2011
6 timers tur i typisk Østmarksterreng
Kaffe serveres på toppen av Vardåsen
Guider: Lise Henriksen og Johan Ellingsen
Alle er hjertelig velkomne!

Vern om Østmarkas kulturhistorie

Av Per Kaarmo

Det finnes et sted
i Østmarkas lier...
der tankene vandrer
til fordums tider.

Til en kunstnerisk bro
så gammel og smekker...
i nåtidens språk
kaldt korketrekker.

Anlagt med stolthet
av brukseier Hefty...
og selv datidens hoff
ble her litt andektig.

For med hest og karjol
fra Bryn stasjon...
var broen i skogen
en attraksjon.

Men selv om vi nå
visstnok er rike...
så holdt vi jo ikke
broen ved like.

Vi anla i stedet
en skjemmende vei...
og ødela i farten
en sommer-grønn hei.

Og man trenger vel neppe
å være forstandig...
for å frykte at veien
den er for bestandig.

Så med hilsen fra en
litt gammel og dvelen:...
- Her fikk den et sår
Østmarka-sjelen!

Det gamle KULTURLANDSKAPET

Av Sverre M. Fjelstad

Det gamle kulturlandskapet utgjør bare småflekker på Østmarkkartet men det er fortsatt svært viktig både for folk og dyr – ja, for hele det biologiske mangfoldet!

I årenes løp har jeg lett opp mange gamle plasser og setervanger inne i Østmarka – de fleste innenfor kommunene Lørenskog, Rælingen og Enebakk. Innpå 25 setervanger har jeg funnet, hvorav seks-syv ligger inne i Østmarka Naturreservat. I tillegg kommer fire-fem som historielagene i de respektive kommuner har påvist og merket med opplysningsskilt. Et prisverdig tiltak!

Selv om skogen flere steder har tatt tilbake gamle plasser og setervanger, er det ingen tvil om at disse fortsatt påvirker skogsmiljøet i Østmarka – med blant annet rikere plantesamfunn og innslag av løvtrær som ask, lønn, alm og rogn.

Det er klart at en slik artsrikdom av planter og trær betyr mye for dyrelivet i marka. Jeg taler av egen erfaring når jeg nevner plassene Bøvelstad, Kølåbånn og Dølerud. Jeg har ikke tall på alle de timene jeg har tilbrakt her – gjerne på post bak kame-raet. Mange skogsdyr oppsøker nemlig det gamle kulturlandskapet for å få viktig kosttilskudd. Noen arter finner trolig sin

basisnæring her. En kan nesten si at de ville dyrene har overtatt etter de «tamme»! Rådyr, elg og hare – ja, til og med hjort har jeg sett beite her. Men bare få ganger har jeg observert hjort i Østmarka, så jeg er takknemlig for å høre fra Østmarka-venner hvis de har vært heldige å få øye på hjort innenfor markagrensene.

Noen av plantene i det gamle kulturlandskapet er kanskje ikke så kraftige og saftige som den gang husdyrene beitet her og gjødslet jorden jevnlig, men tallet på planter – ikke minst blomsterplanter – er fortsatt høyt flere steder. Derfor kan matkresne rådyr lete fram nettopp de plantene de er mest begeistret for ute i enga.

Det gjør haren og elgen også. Elgen er kanskje ikke fullt så kresen som rådyret, men den beiter ikke som ku og hest. Den er mer selektiv og nøye med næringsvalget. Ett av mine artigste elgbilder viser en elgkolle som strekker hals og beiter løv av et asketre. Bildet er tatt bare et steinkast fra husveg-gene på Dølerud. Som vel flere av leserne vet, ble min farmor født på den gamle plas-sen en gang i siste halvdel av 1800-tallet. Derfor våger jeg påstå at Dølerud har hatt stor betydning både for folk og (ville) dyr gjennom minst et par hundre år!

*Elgkolle beiter ask på Dølerud.
Foto: Sverre M. Fjelstad.*

Det er hyggelig å registrere at Østmarkas Venner har Dølerud og marka omkring med i sitt første forslag om vern av fire særlig viktige områder i Østmarka (område II). Som nevnt i «Nytt fra Østmarka» nr. 2 i år, har området et stort mangfold av naturtyper og inneholder også viktige viltlokaliteter. Det er også et særlig viktig

friluftsområde for fotturer vår, sommer og høst. Klart vi krysser fingrene og håper verneplanene vil krones med hell. Også de tre andre foreslåtte områdene er etter mitt skjønn svært viktige for Østmarka-venner – og ikke minst for det biologiske mangfoldet i Marka vår!

Ketil Bjørnstad: Østmarka – en åpenbaring!

Tekst og foto Cathrine Søberg

– Jeg bruker Østmarka så ofte jeg kan, sier Ketil Bjørnstad der vi vandrer på stiene ved Rustadsaga. – Østmarka lokker hele tiden med sin skjønnhet og storhet. På en inntrykksom maidag opplever vi en storslagen skapelsesfest, dette duftende syngende skuespill som hele naturen bidrar til. Overalt trylles blomster og blader fram, vårgrønne lysende bjørketrær står som tempelsøyler og vokter skogens levende stillhet. Heggens hvite slør og kaskader av lysegrønt omfavner en dampende jord etter nattens regnfall. Hvitveis og liljekonvall stråler om kapp i et smaragdgrønt landskap.

Gå utenom stiene

– Skal du oppleve naturen og bli virkelig til stede må du gå utenom stiene, sier multikunstneren Ketil Bjørnstad. Både som komponist og forfatter er han etterspurt kloden rundt. Flere romaner har fått bestselgerstatus i Frankrike og Tyskland. Konsertene trekker fulle hus fra Montreal til Shanghai. Han viste seg tidlig å være et stort talent og vant *Ungdommens Pianomester* både i 1966 og 1968. Allerede 16 år gammel debuterte han som konsertpianist med Bela Bartoks tredje klaverkonsert. Etter hvert beveget Bjørnstad seg mot jazz og rock i nært samarbeid med gitaristen Terje Rypdal og bassisten Arild Andersen blant andre. Han er spesielt berømt for verket *Leve Patagonia* fra 1978 der både Cornelis Vreeswijk og Lill Lindfors medvirker. Derfra er også hans mest kjente sang *Sommernatt ved fjorden*.

Som forfatter debuterte Ketil Bjørnstad i 1972 med diktsamlingen *Alene ut*. Han har siden utgitt om lag 30 bøker, blant annet dikt, romaner og biografier, blant disse dokumentarromanene *G-moll-balladen* om Edvard Grieg og *Samtaler med Lill* (Lindfors). Ved siden av en lang bibliografi har han også en solid CV som musiker og komponist. Bjørnstad har gjennom mer enn 30 år preget det norske kulturliv med sine literære verk og sin musikk. Hans roman *Oda* om malerinnen Oda Krohg er fortsatt regnet som et referanseverk om Kristianiabohemen, ved siden av hans store biografi om Hans Jæger. Nevnes må også *Historien om Edvard Munch* som også fikk stor oppmerksomhet og anerkjennelse i Danmark, England og Tyskland. Han har hatt stor suksess med *Til musikken* første bok i trilogien Aksel Vinding, i Tyskland, Frankrike og England. Bjørnstad har skrevet skuespillet *Spill: Ole Bull og Myllargutten*, og hans dokumentarroman om Edvard Grieg er storslagen. I sitt forfatterskap vender han stadig tilbake til kunstmiljøene, både samtidens og kunst- og bohemmiljøet i Kristiania omkring århundredskiftet.

Østmarka som treningsarena

Ketil Bjørnstad lever et liv med taster og tangenter. Ord og toner. Og bilder – formidlet gjennom dem. Multikunstneren har det i fingertuppene, i hodet, og i sitt urolige hjerte. – I de frie yrker kan man ikke bare sitte og se på havet eller oppleve skogen. Det

Ketil Bjørnstad ved Rustadsaga en dag i mai.

er den evige balansen igjen. Den det er så viktig å finne i livet, sier han.

Om morgenen forlater han ofte hjemmet med arbeidsplassen i strandkanten på Nordstrand og følger datteren til skolen før han går en times tid i Østmarka. Bevegelse er bra for en mann i stillesittende yrke. – Vi lever i en tid med multitasking. Myser på mobilen. Stirrer på skjermen. Det er sms og e-post som skal besvares. Må vi alltid være tilgjengelige? Vi er redd for å bli oppfattet som ekskluderende blærer hvis vi ikke svarer. Det er så mange slags angrep på oss, tilbud og muligheter som gir oss falske verdier. For meg er det et prosjekt å gjenopprette kontrollen over min egen tid, sier han.

– Østmarka er en uovertruffen treningsarena for kropp og sjel som gir mye styrke både mentalt og fysisk, sier Bjørnstad. – Kombinasjonen av å være i bevegelse og å være i naturen åpner opp for hele sanseapparatet. – Østmarka er et godt sted for stillhet, meditasjon og forløsende, viktige tanker. I Østmarka opplever jeg stillhetens og naturens kraft. Naturen her åpner opp og stresser ned. Noen ganger legger jeg ikke merke til detaljer i naturen, så blir de åpenbaringer sier Bjørnstad inntrykksømt. Østmarka er en åpenbaring!

– Stillheten er en forutsetning for nærvær. Skogens hemmeligheter og dyrenes nærvær, ikke minst gaupa gjør Østmarka enda mer eventyrlig. Årstidene her inne er magiske, sier han. Bjørnstad har flere av sine favorittområder på stiene mellom Grønmo, Østmarkakappelet og Sandbakken, og fra Skullerud-dumpa til Rustadsaga. Elvåga og Langevann innbyr også til storslåtte naturoplevelser.

Hellige trær

Bjørnstad er opptatt av trær og blomster, og er særlig fasinert av samspillet mellom barskog og løvskog. – Det er alltid vondt når et tre blir hugget eller faller, men vi er jo dømt til å foredle naturen, sier han. Den uberørte gammelskogen har store opplevelsesverdier og artsriktighet, og har stor betydning i økosystemet. Mine favoritter er bjørk og ask, en helligdom for menneskeheten. Østmarka er en gave på jorden, et lys å leve i for ømhet. – Jeg undrer meg mange ganger på om vi har forvaltet skaperverket slik mesterarkitekten ville, sier Bjørnstad. – Det har skjedd så mye med naturen i de senere årene at sivilisasjonen er en trussel. Det er en kamp mellom menneskekulturen og det jorden representerer i sitt kolossale mangfold.

Støtter verneforslag

Han er glad for forslag til vern av særskilt viktige friluftsområder i Østmarka som har store og varierte opplevelsesverdier og som representerer ulike kvaliteter ved Østmarka. – Den storslåtte, ville og uberørte naturen, det varierte skogsbilde, den gamle eventyrskogen med tykke, grønne mosetepper i skogbunnen må tas vare på, sier Bjørnstad med engasjement og styrke.

– En av Østmarkas styrker er det velholdte kulturlandskapet. Bjørnstad vokste opp på Røa i Bærum og kjenner Nordmarka godt. Han opplevde skogsmassakrer inn fra Sørkedalen på slutten av 1990-tallet, og har følelsen av at Oslo kommune tar mer vare på Østmarka. – Østmarka virker mer jomfruelig, og selv om vi vet at mange mennesker bruker dette unike området, har det mange av naturens kvaliteter likevel.

Syklister og fart

– Det er faserende at Østmarka brukes av så mange tusen mennesker, og at de bruker den varsomt. Imidlertid har det i de senere årene blitt mange syklistar med stor fart på veier og stier. Det utvises for lite høflighet i sykkelsammenheng, og det ser dessverre ut til at almen danning er i ferd med å forsvinne. Det handler om omtentksomhet. Her er det viktig at begge parter bestreber seg på å møtes, sier Bjørnstad

Edvard Munch og Østmarka

Ketil Bjørnstad arbeider for tiden med en Edvard Munch – kantate for Nordstrand Musikkselskaps kor som er et bestillingsverk i forbindelse med 70-årsjubileet til koret på Nordstrand. Det skal oppføres under malerens berømte sol i Universitetets aula i november. I 1993 satte han toner til blant annet «Skrik» på Munch-albumet «Løsrivelse» med Kari Bremnes som vokalist, og samme år kom dokumentaren «Historien om Edvard Munch». På Nordstrand bodde Munch i perioder, og her malte han flere av sine kjente landskapsbilder. Munch vandret

mye rundt på Nordstrand og Bjørnstad mener bestemt at han har gått turer i Østmarka også, i hvert fall langs Ljanselva. Munch bruker ikke stedsnavn, men begreper som månen, solen, skogen, vannet og kysten.

Livet og lyset

– Det Munch formidler i tekst og bilder, kan vi alle gjenkjenne i våre egne liv, i større eller mindre grad. Man kan bli ganske besatt av han. Budskapet er så sterke, så direkte. Alle som vet hva et angstanfall er, kan gå til Edvard Munch og få trøst. Jeg har ikke studert tekstene som historiker, men som forfatter. Jeg ser han var influert av Strindberg og av Hans Jæger ikke minst. Forholdet mellom Munch og Jæger er undervurdert, mener jeg. Det er sjelden man ser en sånn verbal direktehet som i tekstene til Munch. I løpet av en setning risser han en konflikt eller en stemning. Munch forsto det mektige: At livet er en gave – uansett. Og han evnet å forsone seg med mørket, gjenerobre livet og holde lyset fast. For en læremester for oss alle, avslutter han.

HYLLEST TIL ØSTMARKA

Ketil Bjørnstad stiller seg gjerne til disposisjon for Østmarkas Venner, og vil gjerne delta på et arrangement og komponere en hyllest til Østmarka. La oss takke ja til multikunstneren og invitere han til en storslagen feiring i 2016 når Østmarka Venner fyller 50 år!

Stefanie Reinhart i galleriet.

Tekst og foto: Cathrine Søberg

Oslos, muligens verdens minste galleri på 7 kvadratmeter befinner seg på husmannsplassen Hullet i Østmarka. Her ligger galleriet og atelieret til billedkunstneren Stefanie Reinhart som har bodd på husmannsplassen under Skullerud gård i 10 år. Dette er verdens beste sted å bo sier Stefanie som bor her sammen med mann og tre døtre. I Hullet nyter de stillheten og skjønnheten mellom Rustadsaga og Skullerudstua. Familien har egen Zenhage i drivhuset, og er opptatt av budistisk filosofi, noe også galleriets vakre kunst bærer preg av. Vi besøkte galleriet under vårmarkedet 29. mai, hvor utstil-

lere fra bydelen og nærmiljøet bidro med fargerik og kreativ kunst, vakre tekstiler, malerier og kunsthåndverk med sjel.

Hullet har også en bokkiste i krysset og bakken mellom Rustadsaga og Skullerud. Den oppfordrer til leseglede. I sommer var Ketil Bjørnstad på besøk her og la igjen sin siste bok «De udødelige» med hyggelig hilsen.

Vi oppfordrer leserne til å ta en tur til skogs og oppleve et av Oslos mest sjarmerende og unike gallerier! Neste sjanse til å besøke galleriet er søndag 25. september kl. 12.00–15.00.

Fra vårt medlem Tore Burud som sendte oss teksten til Måneskinnsturen i forrige blad har vi fått disse gamle bildene og noen linjer om to idyller som Grønmo fyllplass slukte.

For noen tiår siden gikk alltid treningsturene våre inn i Østmarka forbi Grønmo. Langs det vi kalte «Sølvdoblaveien» lå et lite tjern Grønmoputten og plassen Nordre Skogen som var idyller som ingen får se mer. Søppelfyllinga «tok» alt sammen.

Grønmoputten.

*Nordre Skogen var et vakkert sted
veien inn til Marka gikk like ved.
En gammel velholdt stue –
utenfor var det blomster å skue.
Men Grønmo's fylling vokste –
med stadig flere lass.
Det ble dessverre slutten –
for denne vakre plass.*

Nordre Skogen.

Østmarka-stemning på Rikshospitalet

Vårt medlem og bidragsyter til bladet Anne Marie Torgersen har nettopp avsluttet en separatutstilling på Rikshospitalet. Hun har vist akrylmalerier og Østmarkafoto på lerret. Nedenfor ser du en smakebit av bildene hun har vist.

**Støtt Østmarkas Venner
via Grasrotandelen**

GRASROTANDELEN

ØSTMARKAS VENNER

Organisasjonsnummer: 871278202

32774871278202

Hurra for Andersen!

En hyllest til oversette topper i Østmarka – del II

Av Roger Pihl

Kuklamåsen – tilgjengelig uten greencard

Elgene skal vi møte på Kuklamåsen også, omtrent et vellykket utslags avstand fra hull 16 på Krokhol golfbane. Her står dyrene og gumler mens de skuer uforstående ned på menneskene som med varierende grad av kraftige gloser forsøker å late som om de liker å ferdes ute i naturen. Jeg

har selv hørt unevnelige profeter påkalles, og jeg formoder at elgene, med sin langt bedre hørsel, har moret seg kongelig. Kanskje forsøkte de også å forstå poenget med å slå den lille ballen ned i en bekk?

Det er best på Store Kuklamåsen, som jeg har vært så freidig å døpe det høyeste

Steinene kan muligens minne om hvilende kyr. I det minste etter mørkets frembrudd.

punktet, 221 meter. Følgelig må det også finnes et lavere punkt på åsen, nemlig Lille Kuklamåsen. Navnet skal skrive seg fra det faktum at kyr lett kunne gå seg fast mot den bratte vestsiden og var vriene å få ned. Mon tro det? Navnene Kuklemåsan og Kuklemma opptrer også, så her virker det som om en viss språklig forvirring er tilstede. Man skulle jo tro det ville hete Kuklem-åsen eller Kukla-måsan, eller hva? Og så fikk jeg det for meg at Kukla-måsan

kan være en onematepoetiskonsk beskrivelse av et område med spillplasser for storfugl. Men akkurat dette har jeg ikke fått støtte i fra noen av markaeekspertene, så vi får legge det i skuffen for slike tanker som dukker opp når man rusler omkring i skogen. Likevel, all min erfaring med kyr fra en ungdom på gård tilsier at kuene er gode klatrere ...

Du kommer til Kuklamåsen ved å følge veien mot Skjelbreia fra golfbanen. Det første stykket går veien gjennom banen, men ta det helt med ro; du trenger ikke greencard for denne etappen. Etter hvert får du Kuklamåsen på venstre side, og du kan gå opp omtrent hvor du vil. Jeg ventet til jeg nådde stien mellom Kuklamåsen og Rolandsås, den begynner i et ganske stygt hogstfelt, men kommer fort over det.

Etter at du har vært på Kuklamåsen, foreslår jeg at du går rett nordover til stien igjen, og følger denne vestover. Da vil du ganske snart komme til et grantre på venstre hånd som er det høyeste treet i Ski kommunes skoger. Det strekker seg 35 meter til værs og har en diameter på 67 centimeter. Til sammen om lag 5 m³ treverk. Jeg mener bestemt dette treet burde ha et navn, og

Kuklamåsen, kjent som et klatreeldorado for kyr, sett fra golfbanen. Du trenger ikke greencard for denne etappen.

hadde det ikke vært for at «Goliat» er opp- tatt av Norges høyeste grantre innenfor Bjørkelangen. Jeg leste at noen hadde gått bananas med motorsag på Goliat for noen år siden, og vet faktisk ikke om Goliat overlevde vandalenes herjinger. I så fall er navnet ledig. Vi kan ellers holde oss til mytologien og døpe det «Herkules». Etter at du har gjort deg kjent med treet, tar du stien ned til Rolandsjøen og videre tilbake til parkeringsplassen ved golfbanen.

Makrellknatten – der fisken ikke biter

Makrellknatten har ikke, slik det kan være naturlig å tro, navnet sitt fra saltvannsfisken. Det kan være nærliggende å tro at navnet har samme opprinnelse som Makrellbekken i Oslo, som er en forvringning av «markskillebekken». Altså en grense mellom to eiendommer. Går vi til

Halfdan Olaus Christophersen bok «Vei og varde» forteller han om Biskop Nils- sønns beretning fra visitasreisen. Her forteller han om et område ved Lysakerelvens os som kalles Makrillaug. Ordet laug ble brukt om et godt fiskested ved utløpet av en elv eller bekk, og du finner et annet på den andre siden av fjorden; nemlig Bekkelaget. Men her inne i Losbyskogene skal det aldri ha vært noen eiendomsgrense eller utbredt saltvannsfiske, så navneforsknin- gen antar at den første delen av navnet er en omskrivning av ordet «mark» i betyd- ningen skog. For en knatt er det ingen tvil om at den er, 310 gode meter over havet.

Det er et stykke inn til Makrellknatten, og du kan like gjerne komme til den fra Vangen, som fra Losby. Fra Vangen tar du først turen over Pølseberget (og dit skal vi

Utsikt fra Makrellknatten mot området ved Tonekollen, ofte bare omtalt som «Reservatet».

uansett om litt) og Lille Tonekollen. Når du kommer til Lamannspullen dreier du vestover langs den umerkede, for øvrig aldeles fortreffelige stien. Følg denne helt til du treffer på et hogstfelt, herfra har du en fortreffelig angrepsvinkel på Makrellknatten. Kommer du om våren, vil du finne mye liljekonvall. Lamannspullen forresten, skal ha sitt navn etter at en lagmann druknet der.

Velger du å ta turen fra Losby, kan du sykle helt til Lamannspullen hvis du vil. Selve toppen er ganske stor, og den beste utsikten har du på den vestre siden. Der kan du se sydover mot Tonevann, Pølseberget og skogene omkring.

Hvis du kommer gående fra Losby, kan du jo tenke på å lage en runde; gå ned igjen på stien, og følg den forbi Lisetra til Skålsjøen,

under Liseterkollen og bort til Skålsjøkoia. Derfra følger du skiløypa ned til Losbyvassdraget.

En pølse skal spises med følse

Det sies at Pølseberget kan ha sitt navn etter en ukjent hendelse, men det sies så mye rart. Da jeg gikk i speideren på Oppsal, hørte vi ofte om en gammel Vangen-bestyrer som hette Magdalon Movinkel og som visstnok stekte pølser over bål på denne toppen. Og at det var grunnen til at den fikk navnet Pølseberget. Men ettersom han kom til Vangen i 1960 og navnet fremgår på kart allerede i 1938-1950 er det neppe forklaringen likevel. Det er kanskje større sannsynlighet for at navnet er i slekt med den første speiderhytta på nedsiden. Den er i dag vedskjul, men ble kalt «Pølsebu» av naturlige årsaker da den var eneste hytte. Etter hvert har hovedhytta

Pølseberget, 310 meter over havet.

overtatt navnet. Den ble bygget på dugnad av Oslo speidergruppe fra området mellom Bjølsen og Aleksander Kiellands plass, og historien forteller at noen av møblene skriver seg fra selveste Sarabråten.

Pølseberget er en av disse toppene man trækker jevnt og trutt over, men langs den blåmerkete stien. Det er liksom så vanskelig å skli ut av det faste sporet, så det tok meg noen tiår før jeg omsider fant veien opp til Pølsebergets høyeste punkt, 310 meter. Jeg var ikke overrasket over å finne bålrester, for det stemte godt med den historien som ble meg fortalt som liten ulvunge. Selv hadde jeg naturligvis sørget for å medbringe pølser og opptenningsved, slik at jeg fra nå av kan si at jeg har spist pølser på Pølseberget. Stekt over bål.

Men ut over det, er Pølseberget ikke så altfor mye å skrive hjem om. Du kan se taket på Vangen fra sydsiden, mens utsikten nok er bedre litt lavere nede på østsiden, der du ser ut over Mosjøen.

Det finnes enda et Pølseberget; like ved Bjerknes i Nordreisa kommune i Troms. Slår du opp «Pølseberget» i Store norske leksikon, foreslår det at du egentlig mener «Oljeberget», mens Wikipedia spør om du kanskje tenker på «pølseformet»?

Hurra for Andersen!

Omsider kommer vi til begynnelsen; nemlig den åsen som var årsaken til det hele; Andersen. 270 meter over havet, og med et navn som ikke forteller stort annet enn at åsen er oppkalt etter noen som altså

Andersen, 270 meter over havet.

het Andersen. Selv om vi kanskje bør anta at denne Andersen har hatt en eller annen tilknytning til Losbydalen, er det mange med det etternavnet. 38344 i følge Statistisk sentralbyrå. Eller kanskje vi skal bli litt stormannsgale og innbille oss at selveste Hans Christian Andersen en gang satte sin fot her? Sarabråten hadde jo fine gjester som fiolinisten Ole Bull, forfattere som Henrik Ibsen, Jonas Lie og Aasmund Olavsson Vinje og kongelige som kronprins Carl, senere Kong Carl XV av Sverige og Norge – så hvorfor skulle ikke Losby Gods kunne ha dansker på besøk?

Men uansett, i dag er Andersen en ås som har vært urørt i lange tider, her har det ikke vært skogsdrift siden de drev med hest. Du må med andre ord kjempe deg gjennom busker, kjerr og kratt, over vindfall og

under vindfall. Om jeg må få komme med en advarsel: Glem shorts og kortermet hvis du ikke vil skrapes til blods, slik jeg ble. Kaffeplassene er det langt mellom, hvis du i det hele tatt finner en. Her og der stikker grunnfjellet opp som en liten klump, og toppen virker mye flatere på kartet enn i terrenget. Styggvann ligger nede i en kløft mellom Andersen og Linfjellet, og kommer du ned, kan det være du må bli der. Kontrasten til det snauklippe gresset på golfbanen er stor. Veldig stor.

Sånt sett kan man si at det ikke var noe å se på Andersen, akkurat slik mine venner påsto. Men forskjellen er at jeg vet mens vennene mine fortsatt må tro. Derfor angrer jeg ikke på at jeg klatret opp. Absolutt ikke. Jeg er blitt en erfaring og en opplevelse rikere. Det er ikke så verst, det.

Roger Pihl er forfatteren bak kultboken og praktverket «Guide til det danske høyyfjellet», som på kort tid ble ansett å være standardverket innenfor dette forholdsvis smale fagområdet. Boken er utkommet i tre opplag på dansk, og utgis på svensk i 2011. Den har resultert i at han omtales som «Fjellkongen av Danmark», og er utnevnt til det første og hittil eneste æresmedlem i Ejer Bavnehøjs Venner. «Rolex» var hans skjønnlitterære debut i 2007, som ble fulgt opp med romanen «Limo» året etter. Han fortsatte med pop-art-romanen «Bløtkakemannen og Robin Robin» og essay-samlingen «Tødler» i 2010. Roger Pihl har også utgitt «Håndbok i kartoologi», «Jakten på den skjulte elefant», «Det dyriske København», «Det dyriske Edinburgh» og «Jentekraft» med Tor Åge Bringsværd og Eilert Sundt.

Kilder:

H. O. Christophersen og Trond A. Svensson: «Marka fra A til Å» (1985)

Marianne Reusch: «Langs Makrellbekken»

Even Saugstad: «Østmarka fra A til Å» (2000)

Odvar Brænden.

På historiske stier: ØSTENFOR SOL

– Der, på den stien, kom Laura ridende på vei til Lutvann! Synnøve Eriksen peker ut av vinduet i sin skrivestue på Ellingsrud i den nordligste utkanten av Østmarka. Det er fra skogen og livet rundt gamle dagers tømmerdrift hun henter inspirasjonen til sine romaner.

Laura er en av hovedpersonene i romanserien «Østenfor sol», som så dagens lys i vår. Laura er datter på gården «Vindfall», en gård i Synnøve Eriksens fantasi som en gang på 1700-tallet lå på toppen av Karihaugen. Vindfall var en staselig gård med en rikdom basert på skogbruk. Synnøve Eriksen kan se dit fra sin terrasse. – Det lå faktisk en gård der oppe i gamle dager, forteller Synnøve. – Det ligger en boligblokk der nå, men jeg ser for meg at familien Vindfall bodde der. Ikke så langt fra det som nå er endestasjonen på t-banens linje 2.

Synnøve Eriksen forteller at i denne skogen kan hun gå og gå. Lange turer. Med niste i sekken kan hun traske i Østmarka hele dagen og pønske ut handlingen til «Østenfor sol». En gang iblant har hun med notisblokk og skriver ned hendelser og formuleringer, men som regel husker hun hele handlingen når hun kommer hjem og setter seg til å skrive. For det meste skriver hun fire sider om dagen, hverdag som helg. Synnøve er

opptatt av at språket hennes skal være godt og variert, så det går en del tid til finsliping av ord og uttrykk.

Synnøve Eriksen har vært forfatter på heltid siden hennes første serie, «Bergfoss», hadde stor suksess i 2002. Med «Østenfor sol» har hun tatt skrivingen med hjem til sine egne trakter. Handlingen begynner i 1784 på et ball i Christiania, hvor mektige skogbønder fra Aker møtes. De eldre herrene spiller kort, og det spilles høyt. Jacob Vindfall mister sin skog til sin gamle fiende Flemming Gyldenhorn. Det har vært langvarig trette mellom de to rike skogeierne, men familiefeiden tar nye vendinger, når barna til de gamle kamphanene møter hverandre, og innviklede relasjoner oppstår.

Det meste av handlingen foregår i Østmarka; tømmerhogst, nattlige rideturer, hemmelige møter, flukt fra knugende familietradisjoner. Mye kan skje på veien mellom Vindfall (nå Karihaugen) og Langerud (nå ---). Og et sted på veien ligger Grønli, en husmannsplass som utover i serien skal være åsted for mye dramatik. Synnøve Eriksen vil aldri gå tom for intriger, dype følelser og sterkt spenning i sine bøker. Hun har en stor skog som i seg selv er et drama å hente inspirasjon fra.

Tomas Algard

Synnøve Eriksen, født 1963 på Herøy, Sunn-Møre, oppvokst i Vesterålen, nå boende på Ellingsrudflata, Oslo. Har hovedfag i litteraturvitenskap.

Forfatter bak seriene Bergfoss, Doras datter (også den med deler av handlingen i Østmarka), Nordlys og den nå aktuelle Østenfor sol. Østenfor sol, romanserie fra Christiania, Aker og Østmarka med handling fra 1784. Første bok kom ut i april. Seks bøker er planlagt for utgivelse i 2011, åtte i 2012. Hovedpersoner: søsknene August og Laura Vindfall, Willum Gyldenhorn og hans kone Simone.

For mer informasjon: www.norskeserier.no

NorskeSerier alltid ekte leseglede

Romanserie fra Østmarka

Send SMS
med kodeord
"Øst"
til 2025

**Vi spanderer
de **to** første bøkene i serien!**

Ingen porto, ingen forpliktelser.

Send SMS med kodeord "Øst" til 2025

eller ring **kundeservice på telefon 815 59 202** (kl. 09.00–15.00)

www.cappelendamm.no/ostenforsol

CAPPELEN DAMM

B

Aktivitetskalender 2011 for medlemmer av Østmarkas Venner

Aktivitet	Dato	Foredragsholder/ Guide	Annonseres
Høsttur til Vardåsen	1. oktober	Lise Henriksen og Johan Ellingsen	Side 12
Høstmøte: Nye verneområder i Østmarka	17. november	Christian Hillmann med flere	Side 11

Bli medlem du også!

Du som vil støtte Østmarkas Venner, bli medlem! Skriv navn og adresse her, klipp ut og send til: Østmarkas Venner, Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo

Navn:

Telefon:

Adresse:

Postnummer og -sted :

Kontingenten er kr 150 per år. Borettslag, bedrifter og organisasjoner kr 300 per år.
Blankett vil bli tilsendt etter innmelding.

Eller meld deg inn via: www.ostmarkasvenner.no